

ชช

1. ชื่อสมุนไพร

ชิงชี่ (CHINGCHI)

2. ชื่อวิทยาศาสตร์

Capparis micracantha DC. ชื่อวงศ์ Capparaceae

3. ชื่ออื่น

กระโกรใหญ่, ค้อนฆ้อง แสมช่อ (ภาคกลาง), หนวดแมวแดง(เชียงใหม่), แสม้ำทลาย (เชียงราย), หมากมก (ชัยภูมิ), ราม (สงขลา)

4. ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้พุ่มหรือกิ่งเลื้อยสูง 2-6 เมตร กิ่งก้านอ่อนมีสีเขียวผิวเรียบเกลี้ยง กิ่งคดไปมา มีหนามลำต้นสีเทา ผิวเปลือกเป็นกระสีขาว แตกกระแหง

ใบ เป็นใบเดี่ยวเรียงสลับ รูปขอบขนาน รูปรี หรือรูปไข่ กว้าง 3-15 เซนติเมตร ยาว 9.5-24 เซนติเมตร ปลายใบมนหรือแหลม หรือเว้าเล็กน้อยแล้วเป็นติ่ง โคนใบสอบมนหรือค่อนข้างเว้า ขอบใบเรียบเป็นคลื่นเล็กน้อย เนื้อใบค่อนข้างหนา มีขน เกลี้ยง หลังใบเรียบ เป็นมันท้องใบเรียบ ก้านใบยาว 0.7-1 เซนติเมตร

ดอก ดอกเดี่ยว ออกเรียงเป็นแถว 1-7 ดอก ตามซอกใบบริเวณปลายกิ่ง ก้านดอกยาว 1-2 เซนติเมตร กลีบรองกลีบดอก ลักษณะเว้าเป็นรูปเรือแกมรูปไข่ ขอบมักมีขน กลีบดอกรูปขอบขนาน หรือรูปหอก กว้าง 3-7 มิลลิเมตร ยาว 10-25 มิลลิเมตร สีขาว หลุดร่วงง่าย มี 2 กลีบ ด้านนอกสีขาวแต่มีเหลืองและจะเปลี่ยนเป็นแต้มสีม่วงบนน้ำตาล มีต่อมน้ำหวาน ที่โคนก้านดอกเกสรเพศผู้ เป็นเส้นเล็กฝอย ๆ สีขาว มี 20-35 อัน ก้านยาว รั้งไขรูปไข่ เกลี้ยง

ผล ผลสดค่อนข้างกลมหรือรี มี 4 ร่องตามยาวผิวผลเรียบ แข็งเป็นมัน กว้าง 3-6.5 เซนติเมตร สีเขียวน้ำตาลเมื่อสุกสีเหลือง หรือแดง หรือดำ

5. ส่วนที่ใช้ทำยา

รากชิงชี่

6. สรรพคุณของแต่ละส่วนที่ใช้ทำยา

แก้ไข้ภายใน แก้ไข้เพื่อดีและโลหิต แก้โรคที่เกิดในท้อง และขับลม

7. รายงานการวิจัย

8. สารสำคัญ

-

9. แหล่งกำเนิด และกระจายพันธุ์

พืชชนิดนี้พบกระจายพันธุ์ตั้งแต่ประเทศอินเดีย พม่า สาธารณรัฐประชาชนจีน ลาว เวียดนาม กัมพูชา ไทย มาเลเซีย อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ ในประเทศไทยพบขึ้นทั่วไปตามป่าดิบ ป่าเบญจพรรณ เขาหินปูนในทุกภาคของประเทศไทย โดยทั่วไปมักพบตามที่สูงจากระดับน้ำทะเล 100-500 เมตร

10. พื้นที่เหมาะสมในการปลูกในประเทศไทย

- ลักษณะพื้นที่ พื้นที่ป่าเบญจพรรณ ป่าชายเขา ป่าละเมาะ
- ภาค ทั่วทุกภาคของประเทศไทย
- จังหวัด ลพบุรี สระบุรี อุตรดิตถ์ ชัยภูมิ เพชรบุรี ราชบุรี

11. การคัดเลือกพันธุ์ (พันธุ์ที่นิยมปลูกในประเทศไทย)

- พันธุ์ที่ใช้เป็นยา พันธุ์ใบยาวมีผลโต
- พันธุ์ที่ใช้เป็นอาหาร ไม่ใช่ทำเป็นอาหาร

12. การขยายพันธุ์

โดยการเพาะเมล็ด ผลซึ่งมีขนาด 4 – 5 เซนติเมตร เมื่อสุกจะมีสีเหลืองอมแดง แล้วจะดำ มีเมล็ดรูปไตอัดแน่นอยู่ข้างใน 20 – 30 เมล็ดต่อ 1 ผล เมื่อได้ผลมาแล้ว นำมาแกะเมล็ดออกแล้วล้างน้ำให้สะอาด นำไปเพาะในกระบะเพาะชำ ประมาณ 30 – 45 วัน ซึ่งจะเริ่มงอก ขนาด 10 – 15 เซนติเมตร แยกลงถุงเพาะชำเก็บไว้ในเรือนเพาะชำ รดน้ำให้ชุ่มชื้นอยู่เสมอ

13. การปลูก/สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการปลูก

- ฤดูกาลเพาะปลูก การปลูกซึ่งเหมือนไม้ป่าทั่วไป นิยมปลูกฤดูฝนในช่วงเดือนพฤษภาคม – กรกฎาคม
- การเตรียมดิน โดยการขุดหลุม กว้าง 50 เซนติเมตร ยาว 50 เซนติเมตร ลึก 50 เซนติเมตร ใส่ปุ๋ยคอก หรือปุ๋ยหมัก รองก้นหลุม
- วิธีการปลูก เมื่อซึ่งชื้ออยู่ในถุงเพาะชำประมาณ 10 – 12 เดือน ลำต้นและรากจะแข็งแรง นำลงปลูกในหลุมที่เตรียมไว้กลบดินให้แน่น แล้วปักไม้พุงลำต้น ผูกเชือกให้เรียบร้อย รดน้ำให้ชุ่มชื้นอยู่เสมอในระยะแรก

14. การปฏิบัติดูแลรักษา

- การให้ปุ๋ย จะให้เมื่อรองก้นหลุมแล้ว เราจะใส่เมื่อปลูกไปแล้ว 6 เดือน ควรใส่ปีละ 2 ครั้ง น่าจะเป็นปุ๋ยคอก หรือปุ๋ยหมัก จะดีกว่าปุ๋ยวิทยาศาสตร์
- การให้น้ำ ซึ่งซึ่งเป็นพืชที่ทนแล้งได้ดี ควรให้น้ำระยะแรกเท่านั้น ถ้าปลูกฤดูฝนสามารถปล่อยตามธรรมชาติได้
- การกำจัดวัชพืช ควรกำจัดวัชพืชพร้อมกับการพรวนดิน ควรทำปีละ 2 ครั้ง
- การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู ซึ่งซึ่งไม่ค่อยมีโรคและแมลงรบกวน ไม่ต้องใช้สารฆ่าแมลง

15. การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังเก็บเกี่ยว

- ฤดูกาลการเก็บเกี่ยว นิยมทำในฤดูแล้ง ระหว่างเดือนธันวาคม – เมษายน จะเก็บเกี่ยวเมื่ออายุ 4 – 5 ปี
- วิธีการเก็บเกี่ยว ซึ่งซึ่งใช้รากทำยา จำเป็นต้องขุดรากและลำต้น โดยการฟันเป็นท่อน ๆ เอาใบและกิ่งเล็ก ๆ ออกให้หมด
- การแปรรูปหลังการเก็บเกี่ยว เมื่อได้รากและต้นซึ่งซึ่งมาแล้ว แยกลำต้นและรากออกจากกัน เพราะรากจะมีราคาดีกว่าลำต้น แล้วสับเป็นชิ้นเล็ก ๆ ตากแดดประมาณ 4 – 5 วัน จนแห้ง และนำไปอบแห้งสนิท
- การบรรจุและการเก็บรักษา เมื่อได้รากและต้นซึ่งซึ่งแห้งแล้ว ให้ใส่กระสอบโปร่ง ๆ และส่งจำหน่ายได้ หรือเก็บไว้ในห้องอุณหภูมิต่ำหรือห้องเย็น ห้ามโดนน้ำเพราะอาจจะติดเชื้อราได้

16. การจำหน่าย

รากซึ่งซึ่งสด ราคา กิโลกรัมละ 12 บาท

รากซึ่งซึ่งแห้ง ราคา กิโลกรัมละ 50-100 บาท